

**S o ē a**

izhaja vsak petek o poledne in velja s prilogo "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejemana: Vse leto . . . . . gld. 4:40, Pol leta . . . . . 2:20, Četr leta . . . . . 1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikem naravnino živimo, skozi se oglaša pri upravnosti.

"Primorec" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnimi (na par) "Sočini-mi" Številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izidejo listiže v četrtek.

# SOČA

(Izdaja za deželo.)

## Sami smo krivi!

I.

V nedeljo vršil se je v Trstu shod volilcev, pri katerem je poročal gospod državni poslanec Ivan Nabergoj o političnem položaju in o svojem delovanju v državnem zboru. O tem shodu poročamo ob kratkem na drugem mestu.

Po poročilu imenovanega gospoda poslancev glasili so se razni volilci ter se pritoževali, kakor razne oblastnije prezirajo slovensko prebivalstvo in njegov jezik in kako v čisto slovenske kraje posiljajo nemške in laške dopise. Še posebej so se imenovali finančni uradi, ki se v novejšem času še manj brigajo za načelo narodne enakopravnosti, nego v prejšnjih dobeh.

Gospod državni poslanec Nabergoj je prav dobro odgovoril na take pritožbe; dejal je, da Slovenci smo največ sami krivi, ako se razni uradi še dandanes takó mało brigajo za načelo narodne enakopravnosti, ker trpimo in molčimo, četudi se nam posiljajo dopisi in razsodbe v tujem jeziku. Dá, mi Slovenci sami smo tisti nasprotniki slovenskemu uradovanju, ki obtežujemo in onemogočujemo izvrševanje narodne enakopravnosti na vseh vrstah javne uprave. Gospod Nabergoj je dejal, da bi rad videl takó vlado, ki bi nam usiljevala razne dobre, ako jih sami ne zahtevamo in ako se zadovoljujemo s krivico. Splošne razmere so take, da tega ne stori sama od sebe nobena vlada; pač pa bi nam utegnila vlada marsikaj dati, ako jo prisilimo.

Gospod poslanec Nabergoj govoril je po naših mislih samo suho resnico, katero naj bi si zapisali za hvojí Slovenci, brez izjeme. Oglejmo si to nekoliko bliže.

Nekateri volilci pri imenovanem shodu imenovali so posebno finančne urade, da se ne brigajo za načelo narodne enakopravnosti, to pa zlasti od tedaj, od kar je odstopil minister Dunajewski.

To ni resnično! Narobe je res! Od kar je za finančnega ministra dr. Steinbach, imajo vse finančni uradi strog ukaz, da natančno izvršujejo načelo narodne enakopravnosti. Ta ukaz smo mi doslovno priobčili, imenovali smo ga pozneje večkrat v svojem listu, a naš državni poslanec dr. Anton Gregorčič ga je postavil pravosodnemu ministru za izgled in užor, kako naj bi se uredilo jezikovno upravljanje tudi pri sediščih.

Naredba, poštana in jasna naredba, je torej tu! Prav, poreče kdo, vse lepo, toda ta poštana in jasna naredba se ne izvršuje. Žalostno, ako je takó, a kdo je temu kriv? Mi Slovenci sami!

Tisti, ki bi morali to naredbo izvrševati, so prav pogosto bodisi nasprotni ali pa neveči našemu jeziku; drugi mu niso nasprotni, tudi poznajo ga za silo, a boj so vajeni drugim jezikom. Iz teh urokoval skočajo eni kakor drugi še nadalje izhajati po dosedanjem kopitu; zato se jakor radi poslužujejo nemščine ali laščine.

A kakó se obnašamo mi Slovenci nesproti takim odnosom? Mi sprejemamo vse plačilne naloge, vse dopise v tujem jeziku, a malokdo se toliko obrabri, da bi se uprl takemu ravnanju finančnih uradov. Gospod poslanec Nabergoj je dejal, da bi rad vedel, kateri takovani slovenski radikalci v Trstu in okolicu so že zavrnili neslovenske dopise itd. finančnih oblastnih? Enako bi lahko uprashali pri nas v Gorici: Kateri slovenski posestniki, obrtniki, trgovci itd. so zavrnili nemško-laške plačilne naloge ali dopise? In vendar imamo tudi na Goriškem mož, ki se z besedo kar top v radikalizmu, a ko je treba, da bi sami stopili naprej z odločno zahtevjo, tedaj so krotki, kakor golobi, in popustljivi bolj od najbolj razkrščanih opotunistov. Med štirimi stenami in z besedo je marsikdo silno narozen in radikal, v resnicu pa dela národnemu napredku z ozirom na jezikovno enakopravnost veliko ovir in težav.

Upravnost našega lista je dobilo s početka od finančne oblasti nemško-laško nakaznico davkov; to polo smo vrnili s primerno opazko, in od takrat dobimo vse v

slovenskem jeziku. Zakaj tudi drugi ne storé takó? Gorica je mesto s prevagovočim laškim življem; zato velja načelo, da vsi dopisi finančnih oblastnih so pisani v italijsčini. Proti temu je težko ugovarjati. Toda če kdo želi, da kot Slovenec dobiva slovenske dopise, mora se za to na primeren način oglasiti. Zakaj vse molči?

Ako se pa finančne oblasti kdaj toliko spozabijo, da v čisto slovenske kraje posiljajo nemške ali laške dopise, plačilne naloge itd., zakaj naši davkoplačevalci molčé, zakaj drug za drugim takih dopisov ne vrnejo in zahtevajo slovenskih? Ako bi takó storili le en sam kraj, drugič bi dobili gotovo vse v slovenskem jeziku. Ne čudimo se, da kaj takega ne stori manj razsodno ljudstvo, a kje ostajajo takozvani slovenski radikalci?

Mi celo obtežujemo finančnim uradom slovensko uradovanje. Zgodis se, da morajo posiljati v čisto slovenske kraje nemške ali laške dopise. Zakaj? Zato, ker so bile uloge slovenskih strank pisane v nemškem ali laškem jeziku. — Čitatelji naši se najbrž se spominjajo, kakó ostro smo zgrabili c. kr. pristojbinski urad, ker je postal v čisto slovensko Gradišče laški plačilni nalog. A kaj se zgodi?

Dobili smo uradni popravek v zmislu §. 19., v katerem nam povedo, da pristojbinski urad je moral dati laški plačilni nalog, ker so bila vse uloge dotične stranke pisane v tem jeziku.

— In takó se navaduo godi! Naši ljudje oblažijo večinoma laške odvetnike, notarje, zemljemerje ali zakotne pisarje, ki pišejo vse laški in grdo kvarijo celo poštena slovenska imena. Naravno je, da na take uloge dobí slovenski trpin le laške odgovore in dopise. Ali se smemo zaradi tega ludovati na oblastnije? Nikakor! Sami smo krivi, ludujmo se sami na se!

Finančne oblastnije imajo strog ukaz, da morajo strankam postreči vselej v tistem deželnem jeziku, kakoršen govoré ali pišejo. Mi sami smo imeli že priložnost prepričati se, da se ta ukaz tudi izpolnjuje, ako sami količka; na to pazimo; ako nam je pa vse jedno, ali se ta ukaz izpolnjuje ali ne, potem se ne smemo čuditi, ako se našemu jeziku še vedo godi krivica vkljub jasnim naredbam finančnega ministerstva.

Zato prosimo vse svoja rodoljubne bralce, naj začne sami paziti na to, da se postave in naredbe izpolnjujejo. Kjer se nam pravica krati, treba je pritožiti se, kajti kjer ni tožnika, ni sodnika. Podajajmo zategadel vsem finančnim uradom le slovenske uloge, ako imamo tamkaj oselino kaj opraviti, govorimo le slovenski, zahtevamo slovenske zapisnike v zmislu omenjene ministrske naredbe, sprejemajmo le slovenske dopise in rešitve, a kjer nam tega nečejo privoliti — pritožujemo se, pa bo kmalu vladala pri finančnih uradih popolna jezikovna enakopravnost. O drugih uradih in oblastnijah spregovorimo prihodnjič par besed.

## Posnemajmo kranjske sosede!

Izv. dopis 12. jan.

V zadnji številki "Soče" nam je gosp. Krivčev v dopisu iz okolice ljubljanske prav zanimivo popisal, kako čvrsto in veselo napreduje in se razvita c. kr. kmetijska družba kranjska. Povedal nam je, da je število njenih članov v osmih letih poraslo od 470 do 1472 in da je imala družba leta 1890. denarnega prometa 124.616 gld., pa da je število pri zadnjem občnem zboru že 2085 udov, katerih število je upati, da naraste do 1894. leta — ko bo kmetijska družba slovensko obhajala svojo 125letnico — gotovo do treh tisoč. — Pri takih primeroma ogromni deležbi je pač lahko razumeti, da družba na vse strani uspešno deluje in da se lahko ponosa ne samo z izvrstno uradovanjem svojih glasilom, ampak tudi z drugimi blagotvornimi rezultati svojega delovanja; kajti v združenju je moč.

Kako vse drugače, žalostneje je pri nas na Goriškem! Ne da bi hoteli tožiti,

da naša kmetijska družba drži križem roke in se ne briga za kmetijski napredki v deželi. Nikakor ne! Ako bi kaj takega trdili, delali bi družbi in zlasti njenemu za blagor dežele unetemu in neumorno trudečemu se predsedniku veliko kriyico. Družba si po svrjih močeh prizadeva, izpodbuju in pospeševati razvoj kmetijstva v vseh njegovih panogah in je s pomočjo državnih podpor tudi že marsikaj dosegla na polju živinorejskem, svilarskem, vinarskem, sadarskem itd. — a naši kmetovalci — in zlasti v slovenskem delu dežele so žalibog večinoma taki, ki roke križem drže in ne da bi kaj sodelovali in žrtvali, pričakujejo, da jim prilete pečeni golobi v usta. Od družstva in po družstvu radi prejemajo kaj dobrega in tožijo celo in se ludujejo, če jim družstvo ne vrsteza in ne pomaga, kendar kaj žele ali potrebujete, kakor bi imeli pravico do deležbe družbenih koristij; a da bi si tako pravico pridobili in zagotovili z vpisom v družbo in s točnim plačevanjem udaine, to jim je deveta briga.

V dokaz vam hočem popisati naše družbine razmre. C. kr. kmetijska družba steje zdaj vsega skupaj 369 udov, od teh jih spada celih 80, reci in piši o sem deset na slovensko stran in sicer jih je v kmetijskem oddelku mesta in okolice goriske 33 med 132 udvi, v Korminskom okraju eden, v okrajih Gradiščem, Cervinjanskem in Tržičem seveda nobeden; med zunanjimi udvi nobeden, v Komenskem kmetijskem oddelku 6, v Šežanskom 8, v Ajdovskem 7, v Kanalskem 3, v Kobariškem 5, v Tolminskem 12, v Boškem trije in v Cerkljanskem 3. — Ker ima po pravilih vsak oddelek pravico, izbrati si po ednega zastopnika za vsakih 15 udov, zgodi se je, da nima zdaj noben slovenski okraj na Goriškem sam za se lastnega slovenskega zastopnika v glavnem družbenem odboru. V Gorici in okolici imajo družbeniki italijske narodnosti, kar je čisto nenaravno, večino večino, katera si izbira v zastopnike svoje može; Šežanski, komenski in ajdovski okraj imajo po skupnem številu svojih udov enega zastopnika in vsi gorski okraji skupaj zdaj po milosti še dva, ko jim pristoji po pravilih na skupno število 26 udov samo eden. Nasprotno pa je v glavnem odboru zastopnikov italijske narodnosti za Gorico in okolico 9, za gradiščki okraj 1, za korminski 2, za cerninjanski 3, in za tržički 4, skupaj torej 19 proti 3 slovenskim.

Pri takih razmerah imamo zares prav posebno nepristranost in pravičnost prevzimenega gospoda predsednika in nekako dobrohotnost, ali recimo vsaj popustljivost odborove večine zahvaliti, da se kmetijska družba leto za letom ozira tudi na našo stran dežele, da izdaja za 80 članov posebno slovensko glasilo, in je kot brezplačno prilog "Soče" razpošilja med kmetovalce, da sploh vse svoje poduke, okrožnice in druge izjave priobčuje tudi v slovenskem jeziku, da izdatno podpira naša vinarska, sadarska, mlekarška društva, ter jim pridobiava po spoznani potrebi denarne pomoči iz državnih zalogov, z eno besedo, da svojo skrb enakomerno posvečuje kmetijskim koristim cele dežele.

Ta nepristanost, ta pravičnost naša kmetijske družbe ugaja našim kmetovalcem, a govorimo odkritosrčno, zaslavljam, da ne, ker so nasproti družbi premični, mrzli ter se odtegnejo vsakemu sodelovanju, vsaki žrtvi.

Navaden izgovor je, da prašaš tega ali onega, zakaj ne pristopi kmetijski družbi: Uduina 4 gld. na leto je pri sedanjih gospodarskih razmerah v deželi prevelika. Res je tako! Toda, dokler šteje družba samo 360—70 udov, ni možno uduine zmanjšati. In kdo nam da poročilo za to, da vsled znižane udvine število družbenikov tako narase, da bo mogla družba se svojimi dohodki dostojno izplačati? Sicer pa ni nikakor pričakovati, da družba, kakor je sedaj sestavljana, uduino zmajša v namen, da bi našim kmetovalcem olajšala pristop. Mislimo si tudi, da so v naši družbi zbrani najzmernejši, najpravičnejši sodeželani družge narodnosti — samoljubija se vendar ne bodo nikdar znebili v toliki meri, da bi nam na ljubo podirali svojo večino. —

**Oznanila**

in "postnico" plačajo se za štiristepno petit-vrto:

8 kr. če se tiskajo 1krat,

7 " " " " 2 "

6 " " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke dobivajo se v točkarnah v Nunski in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, narodna in reklamacija pa upravnost "Soče". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Če hočemo torej doseči, da se zmanjša udina, pristopimo, prigovarjamo, delajmo, s kratka zmagljšajmo jo sami. Samodejavnost ljudstva je prvi pogojev njegovega napredka. (Konec prih.)

**DOPISI**

Iz Škrblne na Krasu 3. januarja — V novega leta dan je imelo naše bralno društvo "Narodni dom" svoj letni občni zbor, pri katerem so se vršila običajna poročila in volitev. Mej nasveti so se priporočala Šolska društva, vsled česar se je nekaj nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda ter za "Slogine" zavode v Gorici. Koncem pa se je tudi letos govorilo o geslu: "Svoji k svojim!"

Društvo ima s. daj v svoji bralnici oglasnik z napisom: "Svoji k svojim!" Tu se pribijajo imena in priporočila slovenskih trgovcev in obrtnikov. Z obžalovanjem pajavljamo, da se jih je do sedaj malo oglašilo, ki bi želeli, da bi jih podpirali. Operovalo tedaj prosimo, naj nam poslujejo vse slovenski trgovci in obrtniki svoja priporočila, da jih denemo na oglasnik. Ako ni drugega, dovolj je navadna vizitka, samó, da bo na njej zapisana stroka, s katero se dotičnik peča in mesto, kjer biva. — Slovenski trgovci in obrtniki! Vldite, kako Vas v Vašem težavnem poslu gremo na roke, vidite, kako za Vas skrbimo in Vam dobro želimo, — ne bodite tedaj malovarni, ampak zganite se! Prosimo, lepo prosimo!

Oglasi naj se posiljajo pod naslovom: Bralno društvo "Narodni dom" v Škrblini, p. Kom en na Krasu. —

Iz Tolminca, 11. januarja. — Naša možka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda se je vzdramila iz dolgega spanja. Dne 7. t. m. vršil se je občni zbor v čitalniški prostorih; udeležilo se ga je 24 udov. Predsednik preč. g. dekan razloži na kratko namen in neobhodno potrebo te prekoristne družbe, zlasti ob mejah naše domovine; dalje poudarja, da bo treba živahnjšega delovanja in rednejšega plačevanja. — V novi odbor so bili izvoljeni: dekan Jos. Kragelj, c. kr. sodniški pristav dr. Henrik Tuma in nčitelj Andrej Vrtovec; namestniki so: c. kr. poštar Anton Devetak, posestnik Oskar Gabršček in c. kr. davkarski pristav Tomaž Kavčič. — Naj bi se novemu odboru posrečilo obuditi podružnico k novemu življenju.

Danes ob 7. zjutraj je gorelo na glavarstvu okoli peči, a ogenj se ni razširil, ker so ljudje prej pogasili.

Iz ljubljanske okolice 10. jan. (Matica Slovenska) — Bralcem "Soče" je že znano, da je razposilja vrla "Matica Slovenska" za leto 1892. troje krasnih knjig svojim udovom; te knjige bodo delale čast vsakemu knjižiči. Letopis za leto 1892. prinaša mnogo zanimivih in poučnih spisov ter imenik družbenih udov, kateri so razdeljeni po raznih škofijah takóle:



sa; mežnar zvoni, dekan pa pokopuje. Zaporedom so pokopali nekaj znanih oseb; prejšnji pondeljek Podoreha, v torek Klara, v sredo pa Poceljanko. Naj v miru potivajo!

Z Livka pri Kobaridu nam pišejo: Čitalo se je v zadnji štv. „Soče“, da ni mogla pošta po Soški dolini voziti zaradi snega; to je čudno: naša livska pošta pa ni bila ustavljena, akoravno smo pod snežnim Kukom. — Livčani.

V Ločniku pri Gorici nekateri rogovali še vedno ne dajo miru ter hujskajo proti Slovencem. Na čelu temu je znani krojač Peterin. — Da se slovenske stranke podate iz stanovanj, ker nečejo svojih otrok pošiljati v laško šolo, o tem je „Soča“ že poročala. Zdaj pa nam prihaja od tankaj novica, da gostilničarka na trgu ni hotela sprejeti pod streho niti za denar voznika, ki je po božičnih praznikih pripeljal tješnj vrtnarico v tamošnjem slovenskem otroškem vrtu. Takó daleč sega napetost tamošnjih iz Gorice nahujskanih pofurancijev. Treba bo zdravila za tako bolezni!

Koncert v Trstu. — V soboto 7. t. m. vršil se je v tržaškem gledališču „Fenice“ velik koncert združenih sloverskih pevskih in tamburaških zborov iz Trsta in okolice. Novica, da nastopi pri tej priliki do 300 pevcev, pričela je vkljub slabemu vremenu v Trst vel to občinstva, ki je popolnoma napolnilo ogromno, amfiteatralično zidano gledališče; tudi iz Gorice in iz Vipavske doline bilo je nekaj gostov.

Koncert bil je na vsako stran dovišen in velikansk. Ogromen oder je povsem zgradilo do 300 pevcev vseh slovenskih društav, ki so peli tri zvore: „Moj zavčaj“, „Bývali Čechové“ in „Kdo je mar“; zadnji s spremeljevanjem vojaškega orkestra iz Pušlja. Velikanska Lipavčeva skladba „Kdo je var“ morala se je ponoviti. Petje je vodil g. Srečko Bartelj. — Tamburaški zbori nastopili so dvakrat; vodil jih je g. dr. Josip Abram. Prvič so udarjali Kocijančičev „Danes takaj, jutri tam“. Ko so dokončali, donela jim je po ogromnem gledališču takó viharna pohvala, ki ni ponehala, dokler se zagrinjalo zopet ni vzdignilo; ko so pa dodali naš „Hej Slovani“, zadnje je žižalno pritrjevanje po gledališču. Pri drugem nastopu so igrali „Vene hraščki pesmi“, ki je dosegel enak uspeh, kakor prejšnja pesem. Tamburaši so dodali na to pesem „Lepa naša domovina“. — Dilektanti „Tržaške Sokole“ so predstavljali veseloigro v dveh dejanjih „Zupanov Micika“. Predstavljalna se je prav dobro. Obe ženski ulogi bile sta v dobrih rokah; enako možne uloge, posebno pa očeta, Anžeta in zakotnega pišanca. Občinstvo je s pozornostjo sledilo igri do konca, dasi je bilo že utrujeno, ker bližala se je polnočna ura, ko je predstava končala. — Ta koncert nam je sijajna priča, kaj vse morejo vprizoriti tržaški Slovenci, ako delajo z zdroženimi močmi; lahko rečemo, da zabave na takó široki podlagi danes niso mogoče nikjer drugod na Slovenskem. Zategadel bi bilo želeti, da bi se enaki koncerti ponavljali od leta do leta v vsestranski prospeli slovenskega življa ob staroslovni in nekdaj povsem našej Adriji.

Shod volilcev v Trstu. V zadnji Številki smo naznani shod volilcev, kateri je sklical gosp. poslanec Ivan Nabergoj; vršil se je v nedeljo od 11. predp. do 1. popoldne v dvorani Mally. Ker bo gotovo natancanje o tem shodu poročala „Edinost“, zato navedemo tu le nekaj glavnih mislj, kakor so nam ostale v spominu.

Ko je prevzel Taaffe l. 1879. vladne vajeti, skušal je najprej, da bi zvabil češke poslance v državni zbor; ti so namreč več let tirali politiko abstinence. Češki poslanci so prišli in ustanovila se je znana večina na desnici. — S pivo je desnica složno delovala z vladom. Ko se je pa zadnja poznej ustavljalna izvrševali program desnice, začela se je sloga rušiti. K temu je prišla končno še nesrečna nemško-češka „sprava“, ki je popihnila Staročeho s političnega pozorišča; namesto njih so prišli Mladočehi, ki so nastopili pot najostrejše opozicije, začeli se je zrušila prejšnja večina na desnici. Ker pa vladu mora imeti večino, ako hoče vladati, poiskal si je Taaffe levica ter z njih pomočjo sestavil večino. Ker Taaffe pa tudi levicarjem noče povsem ustrezti, so nezadovoljni tudi oni; zato je ostala vladu v negotovosti do današnjega dne.

Vsemu temu je kriva vladama sama, ker ni hotela izpolniti opravičenih zahtev prejšnje večine. Veliko je temu kriva tudi nesrečna nesloga med slovenskimi narodi; dokler bo ta trajala, ne bo bolje.

Govornik izjavlja dalje, da se ne strinja z nazori petorcev radikalnih Hrvatov, če tudi nekako zagotavljajo zdrženje Slovenijo. — Čehi zahtevajo svoje državno pravo; ako to dosežejo, potem se oni ne bodo smeli mešati v upravo drugih dežel in mi Slovenci bi izgubili svoje najboljše zavezničke. Radikalni Hrvat tudi zahtevajo državno pravo hrvasko, katero raztezajo tudi na vse slovenske pokrajine še preko bistre Soče. Rad bi videl tistega slovenskega poslanca, ki bi se upal stopiti s programom stranke prava pred svoje volilce, ali na tej podlagi kandidovati.

Gosp. posl. Nabergoj izjavlja dalje, da je glasoval v družbi s Spinčecim in Per-

čem za jugoslovenski klub; večina pa je sklenila, da za zdaj ne kaže se ustanavljati samostalnega kluba, ker s tem bi se rušila močna skupina Hohenwartova, katera jedina more zaprečiti levicaško nadavlado. — Z ozirom na žalostne domače odnose in na nesrečno neslogo je toliko bolj potreba, da smo složni vsaj slovenski poslanci ter da ne kažemo svetu žalostnega domačega razpora, ki divja posebno na Kranjskem.

Trdi se, da slabše ne more biti za nas, naj pride na krmilo katerakoli vlada. To pa ni res, kar pričajo narodnostni odnosi v drugi državni polovici, kakor pri Slovencih, Rumunih in Srbih. Mi Slovenci pa se nikakor ne smemo primerjati s češkim narodom, ki imá veliko razumnosti in plemstva in ki gmočno dobro stoji; narod češki je takó zaveden in odločen, da mu ga ni para v Avstriji.

Ko so se razmre shujšale, sklenili smo, da Hohenwartov klub preneha biti vladna stranka, da si pridružuje prosto roko. Sicer pa moram načlašati, da nam slov. poslancem tudi ni k srcu prirastel ta klub, a vendar smo ostali v njem, ker tu smo našli še najboljše zavezničke. V novejšem času priznavajo celo priznani slovenski radikalci na Kranjskem, da ne kaže rušiti tega kluba.

Prihodnost je težko prorokovati. Uprav zdaj se nekaj kuha, a skoro bi rekli, da iz tega ne bo nič dobrega za nas Slovence. Toda, naj pride kar hoče: slovenski poslanci se ne strasijo ni groženj ni opozicije in tirlati bodo redno pravice za svoj narod brez oziroma elado. (Dobro! dobro!) Ako vlada izpolni naše želje, jo bomo podpirali, nikakor pa ne privolimo v to, da se ohraui sedanje stanje.

Na to našteva razne dobre postave, ki so se sklenile pod sedanjem vladom, in omenja, da so se v tem času zboljšale tudi politične razmere na Slovenskem. Vlada je obljubila, da izposluje slovensko šolo v Trstu. Enako je obljubila, da odpravi krično točarino v Trstu; pusti jo edino še to leto. Tudi za obrtno šolo na Proseku je veliko upanja. Z ozirom pa vse te obljube vstrajal je poslanec Nabergoj v nekaki rezervi nasproti vladu.

Po poročilu gospoda posl. Nabergoja oglasili so se razni volilci ter pritoževali se proti mnogim krivicam, ki se godé Slovencem. Valitec Balanč s Proseka je menil, da bi slovenski poslanci morali stopiti v opozicijo proti sedanjemu vladnemu sistemu. — Gosp. Nabergoj je pojašnjeval svoje stališče nasproti vsem pritožbam, na kar mu je shod izrekel zahvatno in zaupanje. Shod se je zaključil po 1. popoldne.

Tržaške razmere. — Povodom nastopa velikega potovanja nadvojvode Franca Ferdinand d'Este bilo je v Trstu navzočih več članov presvetle cesarske hiše. Iz tega uroka je plaplala na jahti „Greif“ cesarska zastava in so jo ob 8. uri zjutraj pozdravili z 21 strelji iz topov. Vse inozemske trgovske ladije, nahajajoče se v pristanišču, so pa že popred razobesile zastave do tretjih narodov in take tudi razna javna poslopja tržaška. Le na mestni hiši ni bilo videti nikake zastave, dasi je bilo pročelje mestne palače ravno nasproti visoki gospodi. Niti potem ni bilo videti zastave, ko je gospodo topov grom opominjal na njih — dolžnost. V mestni palači je bilo vse tiho, a vse je prešinjala zavest, da je bila demonstrativna ta tisina. Ob 9. uri predpoldne so se pa vzbudili in pokazala se je zastava. Kaj se je neki takéga dogodilo, kar je omehčalo srce strogi gospodi? To pogoditi menda ne bi bilo težko, ako pomislimo, da je v istem trenutku došla z Dunaja vest, da je vladova dovolila mestu točarino še za jedno leto. Ta vest je kar hipoma pomagala na noge „pratijotizmu“ naša gospode, je-li pa tudi v isti merti vzradostila gospode gostilničarje, manj imovite meščane in okoličane — to pa je zopet dragu uprašanje.

V „Tržaški Čitalnici“ govoril je učeni g. profesor Karol Glasek o slovečem našem pesniku S. Gregorčiču. Njegova razprava je tako zanimiva in za slovstveno zgodovino velike važnosti. Zdaj prinaša te razprave tržaška „Edinost“ v podlistku.

„Primorski list“. — Pod tem naslovom je začel izhajati v Trstu po dvakrat na mesec list, ki ima namen v prvi vrsti zagovarjati verske koristi med slovenskim narodom. Toda moral bo vse drugače nadaljevati, ako bo hotel z uspehom vršiti to svojo užvišeno nalogo, nego je začel v 1. številki. — V politiko se ne bo mešal, pravi, ker je ne razume, ampak bo o njej samo poročal. — Sestavil „Novi denar“ res dokazuje, da gospodje okoli tega lista se „politike niso učeli“, a vendar se mešajo v nju na način, ki nikakor ni na mestu v resnem listu. Čitatelji morajo po tem članku dobiti tako čudno sliko o vseh državnih poslancih brez izjeme, kakor da večini teprvev ni na svetu, nego so oni. — Toliko od naše strani na prvi številki tega lista. Vemo, da se s temi besedami gospodom okoli imenovanega lista ne prikupimo, a to nas ne moti v našej sodbi.

Ženski uradniki. — Tržaška zavarovalna družba „Assicurazioni generali“ nastavila je celo vrsto ženskih uradnikov, ker dejajo za manjšo plačo kakor moški in imajo baje tudi mnogo drugih prednosti, katere jih usposobljajo zlasti za manipula-

cijo poslovanje. Ta naredba začela je ob odločen odpor v moskih krogih in tudi nekateri tržaški listi jo kritikujejo kaj ostro.

Tržaška posojilnica in hrailnica se prav hitro razvija; ni dvoma, da bo v malo letih eden najmočnejših narodnih denarnih zavodov. Odslej bo uradovala vsak dan od 9. do 12. dopoldne.

„Rojansko posojilno in konsumno društvo“ tudi lepo napreduje. Zdaj imá že okoli 200 udov. Zadnji čas jih je veliko pristopilo. — Delež znaša le 30 gld. in se more plačati v majhnih obrokih. Društvo ima gostilno in prodajalnico za svoje ude.

Železnica iz Trsta v Sežano. — Inženir Hektor Fenderl si hoče pridobiti od vlade dovoljenje, da bi smel izmeriti železnično črto od Trsta do Općin in od tam v Sežano; morebiti bi jo podaljšal celo v Vipavsko dolino. Stroške za železnice do Sežane je proračunal na 800.000 gld.

Tržaški irententorci, kateri so obdolžni, da so koncem lanskega leta vrgli na raznih krajinah v Trstu petarde, imenoma Walkop, Menesini, Mauro in Herlizka, pridejo pred g. Škodko prerotno sodišče, a ne se sedaj, kakor smo pred kratkim javili, ampak še meseca marca. Uzrok je baje ta, da je preiskovalni sodnik prišel nekim novim hudočestvom.

„Legi Nazionale“ začela je strastnejše in uspešnejše delovati proti slovenskemu prebivalstvu v teh deželah, nego pokojna „Pro Patria“, da so je začeli zavidati celo nemški šulfrajanovci. Zanimivo in značilno je tudi to, da polvladni in celo uradni listi („Adria“) kaj ljubljivo pomeškajo s to družbo. To je najboljši znak, kakošno prijatelje imamo v tržaški rumeni hiši ob morju.

Telefonska zveza med Trstem in Dunajem je že dovršena. Posrečila se je izborna, kajti pogovori med Trstem in Dunajem vrši se prav jasno in razločno. Največ je rabijo boržnjaci. — Zadnje dni prinesli so laški časopisi novico, da avstrijska vladam namerava to telefonsko zvezo podaljšati dalje do Venečije, namreč v Videm, Treviso in Benetke. Na tak način bi prišla tudi na naša lepa Gorica v to telefonsko zvezo.

Cez 20 let. — Pred dvajsetimi leti umoril je kolon Josip Černič v Gorici na začetku Rosteja svojega gospodarja Stabila; to se je zgodilo o bolem dnevu, kar je zbudilo veliko sumu po celem mestu. Zločinea so zagrabilni in petem obsođili na smrt, a to kazen mu je cesar spremenil v 20 let težke ječe. Mož je kazen prebil in pred nekaj dnevi zapustil ječe; zdaj ima 46 let. Ko jo šel v ječe, zapustil je doma ženo in hčerko, ki sta med tem umrle obe.

Naležljive bolezni. — L. 1891. izdala je dužava za razne zdravstvene naredbe proti naležljivim bolezni 150.534 gld.; od te svote potrosili so na Primorskem 5974 gld.

Državna podpora. — V „državnem zakoniku“ je že izšla postava, ki dovoljuje 150.000 gld. državne podpore onim krajem, ki so trpeli škodo po nujah, t. j. po toči, povodnji, in drugih takih nesrečah. — Tudi pri nas na Goriškem je naredila toča veliko škodo. Radovedni smo torej, koliko od te svote dobimo v našo deželo.

Graška „Tagesspost“ dala je slovenskemu razumu v Ljubljani tako žalostno spričalo. Pravi namreč, da se slovensko razumuščvo malo briga z slovenske gledališke predstave ter da dejata prednost nemškim. Žalostno! No ni čuda, da vladajo taki odnosi v „beli“ Ljubljani, saj stoji na čelu takih „narodnjakov“ sam deželni glavar Otton Deteleta, ki obiskuje le nemške predstave, nemški kazino, in čeprav otroci so zagrizeni nemškutarji.

Štajersko — Pred porotniki v Celju bila je na snit obsojena 32 letna Eva Überbacher, ker je sunila v Dravo svojo 7 letno nezakonsko hčerko, ki je utonila. Oto je namreč zapisal hčerki 1000 gld., katere si je hotela nečloveška ženska pridobiti s tem, da je umorila svoje dete. Hjena!

Štajerski Slovenci pridobivajo leto za letom čedalje več tal nazaj v svojo pravno pravico. — Tiskarna družba so začeli izhajati v Trstu po dvakrat na mesec list, ki ima namen v prvi vrsti zagovarjati verske koristi med slovenskim narodom. Toda moral bo vse drugače nadaljevati, ako bo hotel z uspehom vršiti to svojo užvišeno nalogo, nego je začel v 1. številki.

— „Celjski Sokol“ vrlo naprednje in veliko koristi razvoju slovenske narodnosti v Celju in okolici. Pologoma bo to premočno na južnem Štajerskem. — „Celjski Sokol“ dela izlete po deželi, kar budi narodno zavest in tudi narodni ponos. — Udelež tega društva telovadijo po trikrat na teden v svoji telovadnici, ki se nahaja v tamošnji slovenski okoličanski žoli.

— Gledališki rak pride s Štajerskega v Ljubljano v nedeljo 22. t. m. V novem deželnem gledališču se bo predstavljala opera „Teharski plemiči“. Pri tej priliki pojde v Ljubljano tudi več gostov z Goriškega.

Koroško. — Celovški „Mir“ nastopal je 12. leta svojega življenja; izhaja po trikrat na mesec in stane 2 gld. na leto. — „Božično razstavo“ so priredili v Celovcu. Naša tamošnji kipar gosp. Vekoslav Progar je razstavil pet svojih umetvorov, katere so tudi nasprotniki močno hvalili. Priporočamo

ga češ cerkvenim oskrbištvom, kadar kaj potrebujejo za cerkve. Svoji k svojim!

V Črni bodo imeli kmalu občinske volitve, na katere se Slovenci prav pridno pripravljajo. Vsake občinske volitve na Koroškem so za ves slovenski narod velike važnosti.

Koroški konservativci so izdajali svoje glasilo „Kärntner Volksblatt“, ki je patako obnemogel, da je z novim letom nehal izhajati, dočim izhaja tamkaj več liberalnih listov. To „konservativno“ nemško glasilo se je tako zamerilo tudi Slovencem, da so ga nehal podpirati.

Kranjsko. — V Ljubljani se je osnovano denarno društvo pod naslovom „Vzajemno podporno društvo v Ljubljani“, registrirana z omejenim poročtvom. Predsednik je g. Simon Pogačar, c. kr. vojski oskrbnik v pokolu. — C. kr. kmetijska družba kranjska je začela izdajati tudi ne mška izvestja. Čemu ta novotarija, ta popustljivost? Ali je morebiti to posledica sprememb pri kranjski vladni?

Učitelj zgodovine krščanstva — framsen! Iz Rima se piše: Da ima framsenstvo že neomejeno oblast v Italiji, o tem bi mogel našeti več jasnih dokazov, ki so se vrili celo gori v kvirinalski palači. Pa o tem govoriti ni varno, sicer se mi pripeti, kakor se je pred leti jednemu nemškemu časniku, katerega so iztrili čez maj, ker ni hvalil blažene „Italije redente“. Evo jeden dokaz! Na tukajnjem državnem vsečilišču je dobil stolico za zgodovino krščanstva in značilno je tudi, da polvladni in celo uradni listi („Adria“) kaj ljubljivo pomeškajo s to družbo. To je najboljši znak, kakošno prijatelje imamo v tržaški rumeni hiši ob morju.

Telefonska zveza med Trstem in Dunajem je že dovršena. Posrečila se je izborna, kajti pogovori med Trstem in Dunajem vrši se prav jasno in razločno. Največ je rabijo boržnjaci. — Zadnje dni prinesli so laški časopisi novico, da avstrijska vladam namer

**Ganz seid. bedruckte Fourkards 85 kr.**  
bis H. 3.65 p. Met. — (ca. 450 versch. Dispoinit.) — sowie schwarzweisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis H. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, genästert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Post nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Haasberg** (k. u. k. Hof.), Zürich. 2

### ZAHVALA.

O prečlosti izgubi ljubljene in nepozne materje, oziroma tače in stare materje

**MARIJE MIKLAVIČ,**  
posetevica v Kobaridu,

dodal nam je z vseh strani mnogo dokazov inkrengirane sočutja, kateri so nam bili v dneh velike žalosti težilo in tolažba. Zahvaljuj se na te dokaze, izrekamo zajedno ginenega sreca najtopljejšo zahalo vsem priateljem in znancem, kateri so nepozabni pokojnici izkazali poslednjo čast, zlasti prečastiti duhovščini, ter sploh vsem in vsakomur za obile izraze prijazznosti in naklonjenosti do ljubljene pokojnice.

**Zahajajoči otroci in sorodniki:**  
V Kobaridu, 4. januarja 1893.

Št. 1036  
O. s. s.

### Natečaj.

V sežanskem šolskem okraju so namestiti ta-le učiteljska mesta definitivno ali tudi provizorno :

1. Mesto nadučitelja na dvorazredni ljudski žoli v Lokvi (Cognale).
2. Mesto učitelja na štirirazrednici v Komnu.
3. Mesto učitelja — voditelja na enorazrednici v Velikem dolu.

Prosilci naj vložijo v teku 4 tednov po razglasu tega razpisa v časniku "Osservatore Triestino" svoje prošnje, katere morajo biti spremljene sč spričevalom zrelosti in učiteljske sposobnosti, z dokazom avstrijskega državljanstva in pri 1. in 3. z dokazom sposobnosti za subsidijskih pouk katoliškega veronauka, potom predstojnega okr. šolskega sveta pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Sežani.

C. kr. Okrajni šolski svet  
Sežana 2. januarja 1893.

Predsednik.

**M. VALENTINČIČ**

naseležnik A. Riedl-a

v Gorici, za Mesnicami (Morelli) 9 izdeluje reči iz srebra in brona, cerkveno opravo, svečnike, svetilke, ostenzorije, kelihite itd. itd. Popravlja stare oprave s srebrom in pozlačenjem na ognju; izdeluje tudi kakor nekoli strelovode vse po najnižjih cenah.

**Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega**

To pripravljeno je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besed, da se dokaze njihova moč. — Če se le rabijo nekoliko dni, elajajo in preženjo prav kmalu najtrdrovratničje želodne bolesti. Prav izvr-

stno vtrezajo zoper hemoroida, proti boleznim na jetrih in na eranici, proti črevnim boleznim in proti gliptom, pri ženskih mesecnih nadležnostih, zoper beli tok, božast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo same omnenjenih bolezni, ampak nas obvarjujejo tudi pred vsako boleznjijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarstvih na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici **Cristofolotti** v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis, v Ljubljani v lekarni U. pl. Trnkóczy G. Piccoli, in Ljud. Grečelna "pri Mariji pomagaj"; v Postojini v lekarni Bacarcich, v Ajdovščini v lekarni Sapla, v Vipavi v lekarni Guglielmi, v Beljaku dr. Kumpf.

**I steklenica velja 30 kr.**

**Varovati se je treba marsikatih balzamov,** katere nujno oznanjuje in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žice, da nastanejo lahko hudi in nevarni nasledki.



## Prepotrebna za Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom **prave kave**. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo užiranje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejša** in pri tem **zdravejša** ter **redučniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in bolnike. **Ponarejanj** treba se je skrbno **ogibati**. —  $\frac{1}{2}$  kila po 25 kr. **Do-**  
**biva se povsod.**

Edino pravo v **belih** paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.

Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček. — Tiska A. M. Obizzi v Gorici.

## Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešuje in napenjanja odstranjuje ter milo raztopljoča.

### domače sredstvo.

**Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več.**

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonita varovana varstvena znamka

**Zaloge skoro v vseh le-karnah Avstro-Ogrske.**

Tam se tudi dobri:

## PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILLO.

To sredstvo pospešuje prav izborni, kar svedočijo mnoge skušnje, čiščenje, zrnenje in loženje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine. V skladu po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonita varstvena znamka.

**GLAVNA ZALOGA**

## B. FRAGNER, Praga,

č. 203 204, Malá strana, lekarna, pri tračku orla.

**Poštna razpošiljatev vsak dan.**

## SVEČARNA NA PAR

Alojza Baderja

v GORICI, Semeniška ulica 24.

Odlikovana na raznih svetovnih razstavah, na vatikanški razstavi 1. 1888. pa z

**zlatu srebrino.**

1. Ponuja častiti duhovščini in čast cerkvenim oskrbištvtom svoje sveče in torče iz čistega garantovanega čebelnega voska, izdelane pod nadzorstvom prečastitega knezonadškofjskega ordinarijata gorškega; na vseh je pritisnjena tvorilna znamka, protokolovana v registrativnih c. kr. oblastnijih.

Cena znaša gld. 2.50 za kilo s plačilom po enem letu ali pa s 3% popusta pri takojšnjem plačilu. Naročila čez 4 kile pošiljajo se prosto poštnine in stroškov za zavijanje.

2. Velikonočna sveča tudi iz čistega voska, okrašena z plohorazbo, cvetlicami in pozlačenimi ornamenti, kar se dela vse v vosku.

3. Velikonočne sveče s slikami na olje in tudi okrašenimi z ornamenti v dozdevni slikarji.

4. Izdelujejo se tudi sveče in torče za razvitljavo in pogrebe itd. namreč.

a). Sveče voščene I. sostava po avstrijskem načinu gld. 2.20 kilo.

b). Sveče voščene I. sostava po lombardskem in beneskem načinu gld. 1.60 kilo.

Pogoji gornji.

5. Najfinjejsé kadilo Lagrima Orientale gld. 1.20 kilo.

6. Kadilo nižje vrste v zunih 70 kr. kilo, kakor tudi storač in gumij Mirra.

Da so sveče iz pravega čistega čebelnega voska, garantuje se s 1000 gld.

## Hitri računar

izsel je v novi izdaji in stane trdo vezan le **30 kr.**

S tem računarem more se hitro določiti cena vsakteremu blagu brez mučnega računara.

V tej knjižici nahaja se tudi pouk o novem denaru, ki je primerjan z denarjem vseh držav. — Tudi obresti se po tej knjižici hitro določijo.

V Gorici jo prodaja G. Likar.

Najboljše sredstvo za

## ŽELODEC,

katero želodec in opravila prebavnih delov života krepča in tudi odprt život pospešuje, je

**tinktura za želodec,**  
katero pripravlja  
**Gabrijel PICCOLI,**  
lekar „pri angelju“  
v Ljubljani na dunajski  
cesti.

**Cena 1 stekl. 15 novcev.**

Izdelovalci razpošilja to tinkturo v zelo jekih po 12 steklenic in več. Zabojček z 12 stekl. stane gld. 1.36; s 24 gld. 2.60; s 36 gld. 3.84; s 44 gld. 4.26; 55 stekl. tehta 5 kg. s poštno težino veča gld. 5.26; 110 stekl. gld. 10.30. Poštnino plača vedno naročnik. Dohira se v vseh lekarinah v Gorici in na Primorskem.

**Sargov zdravstveno preskušen (Lepota zob)**  
je uporabljano in na voljo.

**ZOBNO ČISTILO.** je aromatično, osvježajočo, praktilno za potovanja, doma in na tujem vpogledu z največjim vplivom.

je pričakov, čist in se dobi na dekor, pri plemičih in prostakih dobi se paros.

**CENA 35 kr.**

**Priznanja iz naj-**  
višjih krogov so  
pridejana vsakemu  
kusu.

**Spominjajte se "Sloginik"**  
učnih zavodov po dopolnilih  
položnicah poštno hranil-

nic!

## Svoji k svojim!

Kdo hoče pripravljati dobro kavo, kupi naj si

## Oelz - oyo kavo

**Ölz-ova kava** je najboljše kavino primesilo

**Ölz-ova kava** nima vsebi krušk, ne repe, ne sirupa.

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

čodo 10 gld. na dan

čodo 10 gld. na dan